

Ezels en paarden op het Noorderstrand van Scheveningen (poststempel 1916). Coll. F. Beekman.

Buitenmensen op strand en duin

Vanouds kwamen er hoefdieren voor op het strand van Katwijk en Scheveningen. Zo trok een span paarden de bomschuiten naar zee of weer het strand op en had de schelpenvisser een paardje voor zijn kar. Ook oefende de cavalerie uit Den Haag geregeld op het strand. Als bijverdienste lieten Scheveningers in de zomer (dames)toeristen een ritje te paard maken. Tenslotte waren er ezels waarop kinderen tegen betaling mochten rijden. Op de achtergrond van deze prentbriefkaart krijgt men tevens een verrassend beeld van de toenmalige zeereep. Door Frans Beekman

De ezeldrijvers

Het ezeltje rijden is begonnen met de opkomst van het strandtoerisme aan het einde van de 19e eeuw. Het is ook bekend van badplaatsen in Engeland, Frankrijk en België. In die tijd gebruikte men nog volop werkezels als last- en trekdiert. 's Zomers werden deze voor plezierritjes gebruikt. De 'grauwtjes' waren immers zo kalm voor kinderen. Een voorbeeld van een ezeldrijver was Jan de Lange in Scheveningen, die een groot erf had aan de Zeesluisweg. Met een open wagen haalde hij schillen en oud brood op en voerde dat aan zijn paard, ezels, konijnen en varken. De laatste dieren aan het einde van het jaar geslacht. Het paard trok ook wel een open rijtuig, een janplezier, waarmee De Lange door het dorp reed. Op mooie dagen ging hij met z'n ezels naar het strand. In de winter stonden de ezels op stal en werden dan gevoerd met aardappelschillen, oud brood, stro en bieten. Andere ezeldrijvers lieten hun beesten in de duinen grazen, zoals in de Ezelenwei aan de Wassenaarse Slag (zie pag. 9). De standplaats van de ezeldrijvers was aan het einde van de Boulevard op het Noorderstrand voor de Oostduinen.

Op de foto staat niet ver van strandpaal 99 een waarschuwingsbord bij een van de laatste Delflandse Hoofden. Zwemmen bij zulke golfbrekers was –en is– namelijk levensgevaarlijk. De ezeldrijvers waren netjes gekleed met een oud colbertje en een pet en ze hadden een stok bij zich. Wanneer de kinderen een ritje maakten, hield een jongen van een jaar of twaalf de gezadde ezels aan de teugel. Deze tochtjes van een kwartier gingen vanaf het Noorderstrand een paar honderd meter in de richting van de Pier en weer terug. Dat kostte een paar dubbeltjes en was dus alleen weggelegd voor de rijkere bezoekers. Dit strandvermaak duurde tot omstreeks 1965. Op de achtergrond van prentbriefkaarten uit het duingebied, en trouwens ook op dat van schilderijen, is vaak een historisch beeld van de duinen te zien. Op deze 'ansicht' is een kale en dus afgeslagen zeereep te zien. Voor Rijnland liggen echter geen strandhoofden, want de erosie is er gering. Vanaf Scheveningen was deze witte oplichtende kust op heldere dagen tot IJmuiden te zien, hemelsbreed een afstand van 50 km. Dit gedeelte van de kust beschrijft een perfecte holle of concave boog met een straal van 100 km.